

Riktlinjer för alkoholserving

Inledning

Bestämmelserna om servering av alkoholdrycker finns reglerade i alkohollagen (2010:1622). Alkohollagstiftningen är en skyddslagstiftning för att kunna begränsa alkoholens skadeverkningar, kraven på ordning och nykterhet har en framskjuten plats i lagstiftningen.

I dessa riktlinjer kan du läsa om Överkalix kommuns syn på alkoholserving utifrån alkohollagen och vilka förväntningar som finns på den som ska söka eller redan har tillstånd.

Överkalix kommun vill i dialog och samverka med restaurangbranschen och berörda myndigheter (t.ex. polismyndigheten och skatteverket) verka för en bra restaurangmiljö som präglas av en ansvarsfull alkoholhantering.

Kort om tillämpningen av alkohollagen

Beslutsmyndighet för serveringstillstånd är kommunerna, alkohollagen 8 kap. 1 §. Kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering, alkohollagen 9 kap. 2 §. I Överkalix kommun utreder och beslutar kommunstyrelsen om serveringstillstånd och de har även tillsynsansvaret.

Länsstyrelsen har ansvar för att övervaka att handläggning av ansökningar och att tillsyn sker på ett korrekt inom sätt hos kommunerna i respektive län. Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet.

Folkhälsomyndigheten har till uppgift att utöva tillsyn på nationell nivå för att garantera att all försäljning av alkohol sker ansvarfullt och att lagar och bestämmelser på alkoholområdet följs.

Grunden för bedömning av serveringstillstånd utgörs av gällande lagstiftning, förarbeten och praxis, främst enligt Alkohollagen (2010:1622) och föreskrifter i Folkhälsomyndighetens författningssamling.

Gällande regler för tillståndsgivningen i Överkalix kommun finns att läsa:

www.riksdagen.se – Alkohollag (2010:1622)

www.regeringen.se - Proposition 2009/10:125 – En ny alkohollag

Laghänvisningar i detta dokument avser alkohollagen (2010:1622) om inget annat anges.

Kommunens information

Enligt 8 kap. 9 § i alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande författningar.

Kommun har som mål att två gånger per år hålla en krögarträff för att avhandla aktuella tillståndsfrågor, bestämmelser och ansvarsfull alkoholserving.

Vidare tillhandahåller kommunen dessa riktlinjer samt information på kommunens hemsida, overkalix.se. På sidan finns information om serveringstillstånd, regler gällande kunskapsprov och hur dessa genomförs samt hänvisning till gällande lagar och aktuella avgifter.

När behövs serveringstillstånd?

För försäljning av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker krävs alltid tillstånd. Försäljning får endast ske om det föreligger rätt till det enligt alkohollagen. Försäljning innebär varje form av tillhandahållande av dryck mot ersättning. Det betyder till exempel att en alkoholdryck som ingår i en entréavgift eller deltagaravgift också är servering.

Serveringstillstånd krävs inte för servering som ordnas:

1. Vid ett enstaka tillfälle för vissa i förväg bestämda personer. Det vill säga att det inte får vara en verksamhet som återkommer regelbundet. Bröllop och jubileums fester är exempel på enstaka tillfälle och
2. utan vinstintresse det vill säga att det inte får finnas vinstintresse vare sig från försäljningen av dryckerna eller från någon annan del av arrangemanget och
3. utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av drycker och det vill säga avgift för till exempel mat eller inträde får inte förekomma och
4. i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker, det vill säga att tillstånd krävs om lokalen exempelvis är ett café eller en butik där drycker säljs i vanliga fall.

Om deltagarna dricker egna alkoholdrycker eller om värden/arrangören bjuder på alkoholdrycker eller säljer dryckerna till självkostnadspris (inköpspris) behövs heller inget tillstånd, under förutsättning att ovanstående kriterier är uppfyllda.

Ansökan och avgifter

Ansökan om serveringstillstånd görs på kommunens ansökningsblankett. Vid ansökan bör noteras att det ofta krävs kompletterande information som kan lämnas som bilaga vid ansökan. Inkomsten ansökan behandlas enligt alkohollagen (2010:1622).

I alkohollagen 8 kap. 10 § anges att kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn enligt alkohollagens 9 kapitel av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl.

Uttag av avgift sker enligt självkostnadsprincipen. Gällande ansöknings- och tillsynsavgifter är beslutade av kommunfullmäktige 2014-02-24 § 6, och finns publicerade på kommunens webbsida, overkalix.se.

Hur länge tar det?

Enligt alkoholförordningen § 5 (2010:1636) ska kommunen fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att ansökan är fullständig.

- Överkalix kommuns ambition är att en ansökan om stadigvarande tillstånd ska vara avgjord inom 3 månader efter det att ansökan är komplett.
- Gällande ansökan om utökad alkoholserving/serveringstid till allmänheten är ambitionen även där att beslut ska komma inom 3 månader.
- För ansökningar om tillfälligt tillstånd att servera alkoholdrycker till allmänheten är ambitionen att ansökan ska vara behandlad inom 9 veckor.
- Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap avgörs senast inom 3 veckor.

Vilka olika serveringstillstånd finns att söka?

Vad gäller - Rättsregler

Vad ett serveringstillstånd kan omfatta finns i alkohollagen 8 kap. 2§:

Serveringstillstånd kan meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap.

Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Stadigvarande tillstånd gäller tills vidare. Kommunen får dock om det finns särskilda skäl begränsa tillståndets giltighet till viss tid.

Serveringstillstånd kan gälla spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker eller en eller flera av dessa drycker.

Tillstånd att anordna provsmakning av alkoholdrycker enligt 6 och 7 §§ kan meddelas stadigvarande eller för enstaka tidsperiod.

Alkohollagen ställer i 8 kap. 12 § krav på sökanden, serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten. För att kunna erhålla ett serveringstillstånd finns också ett grundläggande krav på att tillredd mat ska finnas, 8 kap 15 §. Detta gäller både servering till allmänheten och för servering i slutet sällskap.

Stadigvarande tillstånd

För stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten ställs krav på serveringslokaler och kök samt att det ska finnas ett varierat matutbud.

Stadigvarande tillstånd för servering till slutna sällskap är antingen en klubb rättighet, en festvåningsrättighet eller ett cateringstillstånd.

Tillfälliga tillstånd

Tillfälliga tillstånd gäller enstaka tillfälle eller enstaka tidsperiod (några dagar upp till ett par månader) och kan avse servering till allmänheten eller slutet sällskap.

Tillstånd för slutet sällskap

För slutet sällskap krävs att medlemskretsen är känd före det aktuella arrangemanget. Vid bedömning om ett sällskap är slutet beaktas om det finns ett gemensamt intresse eller annat innehållsmässigt samband (exempelvis föreningsstadgar, styrelse- eller årsmötesprotokoll), omfattningen av det slutna sällskapet, hur medlemskap förvärfvas samt utformningen av annonsering.

Serveringstillstånd för cateringverksamhet för slutna sällskap

I 8 kap 4 § anges att den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen.

Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

Kryddning av snaps

Tillstånd att krydda snaps regleras i 8 kap 3 §. Den som har ett stadigvarande tillstånd att servera spritdrycker har, efter anmälan till kommunen, rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen. Kryddningen ska ske på det egna serveringsstället eller när det gäller cateringverksamhet på tillredningsstället.

Pausservering

I alkohollagen finns en möjlighet att få rätt till att få bedriva så kallad pausservering, 8 kap 15 §. Tillstånd för servering av starköl, vin och annan jäst alkoholdryck i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får meddelas utan krav på matsservering. Tillstånd kan sökas som både stadigvarande och tillfälligt serveringstillstånd.

Tillfälliga tillstånd för provsmakning vid arrangemang

Tillstånd för provsmakning riktad till allmänheten regleras i 8 kap 6 §. Anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten är tillåtet under förutsättning att

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller
2. de parthandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.

Tillståndshavare som avses i första stycket 1 ska innan arrangemanget äger rum göra en anmälan till kommunen, lag (2012:205).

Serveringstillstånd enligt punkt 2 beviljas som ett tillfälligt tillstånd till allmänheten. Det ställs inte krav på matsservering vid provsmakning enligt 6 eller 7 §. Lag (2012:205).

Särskilt tillstånd för provsmakning vid tillverkningsställe

Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna, 8 kap 7 §. Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

Utvidgat serveringstillstånd

Utvidgningen kan avse tillståndshavare med vin- och starkölsrättigheter ansöker om att få servera även spritdrycker, festvåningar med tillstånd för slutna sällskap som söker tillstånd för servering till allmänheten samt serveringsställe som vill utöka serveringsyta eller serveringstid. Samma kriterier gäller som vid nyansökningar.

Undantag - alkoholserving på särskilda boenden

I alkohollagen finns ett undantag från kravet på serveringstillstånd för servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker till boende och besökare till denne på särskilda boenden som avses i socialtjänstlagen och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Detta undantag för servering på särskilda boenden finns reglerat i alkohollagen 8 kap. 1 b §:

Serveringstillstånd krävs inte för servering till en boende och besökare till denne på sådana särskilda boenden

1. som avses i 5 kap. 5 § andra stycket och 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) och 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, och
2. vid vilka måltidsservice tillhandahålls.

Den som bedriver alkoholserving enligt första stycket ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över serveringen. För egenkontrollen ska det finnas ett för verksamheten lämpligt program

Tillämpning

För att undantag från kravet på serveringstillstånd ska gälla krävs att måltidsservice tillhandahålls på det särskilda boendet. Vem som bedriver måltidsservicen på det särskilda boendet har ingen betydelse. Det kan vara den som driver det särskilda boendet, exempelvis kommunen eller en enskild utförare. Det särskilda boendet ska upprätta ett egenkontrollprogram som visar hur man arbetar för att alkohollagen ska följas.

Alkohol serveras endast i anslutning till måltider i matsalen i boendet. Därutöver kan alkohol serveras vid särskilda tillfällen som pubkvällar eller andra festligheter som anordnas i boendet.

Servering får ske till boende och personer som besöker någon boende. Servering till besökare får endast ske vid särskilda tillfällen. Verksamheten får inte bli liktydig med servering till allmänheten.

Alkohollagens kriterier vid handläggning

Vad krävs av sökanden?

I 8 kap. 12 § ställs krav på sökanden:

Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Sökanden ska genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om prov som avses i andra stycket och om undantag i vissa fall från skyldigheten att avlägga prov.

Innan beslut om eventuellt serveringstillstånd kan tas, görs en grundlig utredning av kommunen där det ska framgå om sökande och lokalen uppfyller de krav som ställs i alkohollagen. I utredningen beaktas också så att alkoholservingen enligt ansökan inte utgör en alkoholpolitisk olägenhet.

Kunskapskrav

För stadigvarande serveringstillstånd krävs att sökande och andra personer med betydande inflytande i serveringsrörelsen ska ha kunskap om svensk alkohollagstiftning.

Sökande ska avlägga ett prov hos kommunen för att visa att han eller hon besitter de kunskaper om alkohollagstiftningen som krävs för att kunna utöva serveringsverksamheten lagenligt. Kunskapsprovet är framtaget av Folkhälsomyndigheten och är webbaserat. Provet avläggs hos kommunen och skickas till Folkhälsomyndigheten för rättning.

För återkommande tillfälligt tillstånd, exempelvis för byaföreningar som årligen söker tillfälliga tillstånd, gäller också krav på kunskapsprov.

Personlig lämplighet

Det är sökanden som själv måste bevisa sin lämplighet. Det åligger sökanden att själv införskaffa alla intyg och handlingar som ska ligga till grund för prövning av ansökan. När sökanden är juridisk person omfattar lämplighetskraven även den eller de fysiska personer som har ett direkt inflytande i rörelsen och eller bedriver verksamheten. Sökanden ska inte ha varit inblandad i brott som har anknytning till narkotikabrott, trafiknykterhetsbrott, våldsbrott, diskrimineringsbrott eller ekonomisk brottslighet under den senaste tidsperioden.

Ekonomisk skötsamhet

Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheter i övrigt är lämplig att utöva verksamheten. Sökanden ska inte ha skulder till samhället med skatter eller avgifter samt ha ordnad bokföring.

När prövningen avser en juridisk person riktas lämplighetskraven även mot de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen som till exempel verkställande direktör, ensam företagstecknare, styrelseledamöter och liknande.

Krav på serveringslokal

Enligt 8 kap. 14 § ska serveringstillståndet omfatta ett avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Särskilt tillstånd kan meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme.

I de fall där serveringstillståndet även omfattar uteservering ska den vara fysiskt avgränsad från kringliggande område där servering inte får förekomma.

Gemensamt serveringsutrymme. Om gemensamt serveringsutrymme beviljats ska varje tillståndshavare svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för att alkohollagen i övrigt följs under den tid han eller hon bedriver servering där.

Uteservering. Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än inomhus. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen, till exempel dem som bor i närheten av restaurangen.

Om kommunen inte har villkorat tillståndet med en särskild utrymningstid för uteserveringen gäller serveringsställets utrymningstid, det vill säga 30 minuter efter den serveringstid som gäller för serveringsstället i övrigt.

Serveringstillstånd till uteservering kan endast medges om uteserveringen ligger i direkt anslutning till befintlig restaurang och om uteserveringen bedrivs inom ett avgränsat område.

Vid uteservering ska tillredd mat kunna serveras. Uteserveringen ska även vara överblickbar. För serveringsställe med permanent serveringstillstånd, ska uteservering normalt avslutas senast kl. 22.00. Dock finns möjlighet att söka för uteservering fram till klockan 01.00.

En uteservering som enbart består av en drinkbarsavdelning ges inte serveringstillstånd.

Matsal och drinkbar

I 8 kap. 15 § anges att om det finns en drinkbar får den endast utgöra en mindre del av serveringsställets totala yta, det anges också att den ska vara belägen i nära anslutning till matsalen.

För att uppfylla anvisningar i alkohollagen så ska bordsavdelningen uppta den största delen av lokalen eller erbjuda plats för minst hälften av det antal personer lokalen är avsedd för.

Vid tillståndsprövningen ska sökanden redovisa vilken yta i lokalen som är avsedd som bordsavdelning och hur många bord och stolar denna omfattar. Den övriga delen av godkänd serveringsyta kan disponeras som drinkbar om sökanden så önskar.

Krav på lagad mat eller tillredd mat

Kravet på mat finns reglerat i 8 kap. 15 §. Stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter.

Höga krav ställs på restaurangens kapacitet för matlagning:

- Restaurangköket ska vara registrerat hos miljöavdelningen för beredning och servering av lagad mat.
- Köksutrustning ska vara av sådan beskaffenhet att lagad mat i tillräcklig omfattning kan tillredas av råvaror.
- Restaurangköket ska användas och lagad mat ska finnas att tillgå under hela den tid som servering av spritdrycker, vin och starköl pågår. Efter kl. 23.00 kan ett mindre antal enklare maträtter anses tillgodose kravet på matutbud.
- Gästerna ska erbjudas ett varierat och komplett utbud av såväl maträtter som drycker.
- Serveringsstället ska vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matsservering och det ska även i sin helhet vara godkänt utan anmärkning av räddningstjänsten.

För tillfälligt serveringstillstånd behövs det inte ett eget kök, lagad eller tillred mat ska ändå kunna serveras under hela serveringstiden. Detta gäller även vid tillfällig servering till slutet sällskap.

Tillstånd för servering av starköl och vin i foajéer till teatrar eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får meddelas utan krav på matsservering. Det ställs inte heller krav på matsservering vid provsmakning enligt 6 eller 7 §. Lag (2012:205).

Inhämtning av remissyttranden vid prövning

I 8 kap. 11 § i alkohollagen anges att en ansökan om stadigvarande serveringstillstånd inte får bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats. Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten.

Vid handläggning av stadigvarande tillstånd och tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten inhämtas i normalfall även yttranden från:

- Räddningstjänst – Kontrollerar lokalernas lämplighet ur säkerhetssynpunkt.
- Bygg- och miljönämnden – Miljöavdelningen handhar tillstånd enligt livsmedelslagen och yttrar sig om lokalens lämplighet ur störningssynpunkt.
- Socialnämnden – Yttrar sig gällande eventuella sociala risker och olägenheter.
- Skattemyndigheten – Inkommer med registerutdrag gällande skatter, arbetsgivaravgifter och moms.
- Kronofogdemyndigheten – Inkommer med registerutdrag gällande eventuella skulder.

Om en ansökan avser servering inom eller invid ett militärt område ska yttrande dessutom inhämtas av vederbörande militära chef innan ansökan får bifallas. Lag (2014:770).

Ett eventuellt serveringstillstånd kan utifrån remissyttrandena utfärdas med villkor för att servering ska få ske.

Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar.

Villkoren kan endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall.

Tillämpning

Genom villkor kan tillståndsmyndigheten till exempel förordna om:

- Att ordningsvakter ska finnas
- Vilka serveringstider som ska gälla
- Vilka serveringslokaler som får utnyttjas och hur
- Att alkoholdrycker endast får serveras genom bordsservering
- Hur och när en drinkbar får användas

Alkoholpolitiska olägenheter

Enligt alkohollagen, 8 kap. 17 § får serveringstillstånd vägras om alkoholservingen på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra alkoholpolitiska olägenheter. Med alkoholpolitiska olägenheter menas i detta sammanhang att etablering av ett serveringsställe med alkoholserving eller utökad rätt till servering för ett befintligt serveringsställe riskerar att medföra samhällsliga problem. Dessa kan vara i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

I Överkalix kommun räknas detta som alkoholpolitiska olägenheter:

- De fall där polismyndighet avstyrker ansökan med hänvisning till ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närmaste omgivning.
- De fall där miljöavdelningen avstyrker ansökan med hänvisning till att närboende utsätts eller riskerar att utsättas för bullerstörningar från serveringsstället.
- De fall där serveringstillstånd söks i områden där sociala och/eller missbruksproblem är kända.
- De fall där kommunen äger kännedom om missförhållanden på serveringsstället eller angående sökandens lämplighet.
- Om sökanden är känd för att, eller kan befaras, bedriva drogliberal verksamhet eller annat som inte är förenligt med seriös restaurangverksamhet, till exempel spel- eller sexklubbar eller arrangemang och shower med naket inslag, till exempel striptease.
- När det finns risk för överetablering, om antalet serveringsställen i ett område har ökat eller riskerar att öka till en sådan omfattning att problem med buller, ordning och brottslighet uppstår kan kommunen vägra nytt tillstånd eller utökning av serveringstillstånd.

Av betydelse för ett eventuellt tillstånd har också restaurangens inriktning, till exempel om det handlar om en renodlad restaurang för matserving, en restaurang med nöjesverksamhet eller om en restaurang som vänder sig till ungdomar.

Lokaler i kommunens regi

För de lokaler som kommunen äger, och som i huvudsak nyttjas för barn- och/eller ungdomsverksamhet i kommunal regi eller med kommunalt stöd, ska restriktivitet råda för arrangemang där alkohol serveras. Om detta blir aktuellt bedöms varje ansökan enskilt utifrån arrangemangets karaktär.

Lokaler i närhet av fritidsgårdar och annan ungdomsverksamhet

Serveringstillstånd bör inte meddelas för serveringsställen som ligger i omedelbar närhet av fritidsgård eller annan ungdomsverksamhet. Serveringstillstånd kan dock medges till serveringsställen där möjligheten av samnyttjande av lokalen som fest-, förenings- och ungdomslokal är en förutsättning för lokalens existens.

Om detta blir aktuellt ska en noggrann utredning av de faktiska förhållandena göras.

Idrottsanläggningar/Nöjesanläggningar

Vid tillståndsprövning av ansökningar på idrottsanläggningar beaktas så att alkoholserving på anläggningen inte inkräktar på en av samhällets grundläggande alkoholpolitiska värderingar; att idrott och alkohol inte hör ihop.

- Alkoholserving ska ske under restaurangmässiga former.
- Serveringstillstånd medges inte i samband med idrottsevenemang, så som matcher eller liknande händelser.
- Serveringstillstånd medges inte när evenemang i huvudsak riktar sig till publik under 18 år.

Servering

I alkohollagen 8 kap.18 § anges vad som gäller för personal och serveringsansvar. För servering av spritdrycker, vin eller starköl får endast anlitas personal som är anställd av tillståndshavaren.

Den som är serveringsansvarig ska ha fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften med tanke på personliga egenskaper och omständigheter i övrigt.

Det finns undantag, bland annat kan inhyrd personal från bemanningsföretag få servera under tillståndshavaren. Personal kan inte hyras in eller lånas från andra företag. Vidare kan elever som deltar i en officiellt fastlagd restaurangutbildning som i ett led i utbildningen kunna praktisera på restauranger med serveringstillstånd utan att vara anställda, om detta sker med utbildarens medgivande.

Det är inte tillåtet att bjuda på alkohol i kommersiella lokaler, det vill säga restauranger, krogar och pubar med serveringstillstånd.

Utöver ovensående har tillståndshavaren att beakta att:

- Tillståndshavaren är skyldig att anmäla till kommunen den eller de personer som utsetts till serveringsansvariga.
- Anmälan ska även göras när en persons serveringsansvar upphör, till exempel när en serveringsansvarig slutar sin anställning eller skiljs från uppgiften
- Personalliggare ska föras av tillståndsinnehavaren.

Serveringstider

Enligt alkohollagen 8 kap. 19 § är normala tider för alkoholserving från klockan 11.00 på dagen till klockan 01.00 på natten. Om det finns risk för störningar kan kommunen besluta om kortare serveringstid. I Överkalix kommun gäller 11.00 till 01.00 om inte annat anges i tillståndet.

Det går att ansöka om serveringstider som sträcker sig utanför de ”normala” tiderna. Utökad serveringstid prövas särskilt i varje enskilt fall. Här läggs stor tyngd på risken för alkoholpolitiska olägenheter, ett förebyggande perspektiv vägs in.

Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Rumsservering och minibar på hotellrum

I alkohollagen 8 kap. 5 § anges att hotell som har restaurangverksamhet med serveringstillstånd i sina lokaler också får servera alkoholdryck på hotellrummet (rumsservering). På sådant hotell får även servering från minibar på hotellrummet ske.

Rumsservering får ske under de tider som tillståndshavaren själv bestämmer. Alla regler i alkohollagen måste dock följas – exempelvis måste det finnas mat att tillgå och serveringsansvarig personal måste finnas på plats.

Enligt föreskrifter från Folkhälsomyndigheten gäller följande:

- Med minibar avses skåp med alkoholdrycker på ett hotellrum.
- Minibaren ska vara låsbar.
- Tillgång till minibar får endast lämnas till hotellgäst efter begäran från denne.

Tillgång till minibar får inte lämnas till gäst som inte fyllt 18 år

Marknadsföra med hjälp av alkohol

Det är inte tillåtet att marknadsföra varor, tjänster eller arrangemang med hjälp av alkoholdrycker. På serveringsstället får reklam som är påträngande eller direkt uppmanande till att dricka alkohol inte förekomma. Vad som gäller vid marknadsföring av alkohol finns angivet i alkohollagens 7 kap.

Det är inte tillåtet att locka kunder med extrapriser som till exempel:

- Kom klädd i ”kvällens tema” så handlar du billigare i baren!
- Köp två drinkar – betala för en!
- De 50 första gästerna blir bjudna på en drink (krögaren får bjuda på alkoholfritt).

Däremot kan serveringsstället erbjuda som exempelvis:

- Happy Hour (så länge maten och de alkoholfria alternativen följer med i prissänkningen).
- ”Maträtt” med vin eller öl: 120 kr, med alkoholfritt alternativ 100 kr.

Tillfällig servering till allmänheten

Denna form av tillstånd kräver att sökande är kunnig och lämplig för uppgiften. För att erhålla tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten ställs samma krav på sökandens lämplighet som för permanent tillstånd till allmänheten, enligt 8 kap 11,12 §§ alkohollagen.

Beakta att:

- Restaurangköket ska vara registrerat hos miljöavdelningen för beredning och servering av lagad mat.
- Köksutrustning ska vara av sådan beskaffenhet att lagad mat i tillräcklig omfattning kan tillredas av råvaror.
- Restaurangköket ska användas och tillagad mat ska finnas att tillgå under hela den tid som servering av spritdrycker, vin och starköl pågår.
- Gästerna ska erbjudas ett varierat och komplett utbud av såväl maträtter som drycker.
- Tillfällig servering förutsätter att det inte är fråga om återkommande verksamhet.
- Serveringstillstånd beviljas inte i samband med idrottsevenemang eller arrangemang som riktar sig till ungdomar under 18 år.
- Serveringsstället ska utgöras av en avgränsad yta.
- Det ska finnas ett tillfredsställande antal sittplatser.
- Betyggande tillsyn över serveringen måste garanteras.
- Servering av spritdrycker bör inte medges annat än i undantagsfall vid speciella tillfällen.
- De personer som ansvarar för servering ska vara lämpliga för uppgiften. Detta är liktydigt med att de krav som ställs på sökande för tillsvidarestillstånd.
- Kassaapparat med vanliga kassarutiner krävs. Tillståndsmyndigheten kan kräva särredovisning av verksamheten.
- En grundförutsättning för tillstånd är att remissinstanserna tillstyrkt och rätten att disponera marken kan styrkas, detta gäller även särskild lokal.
- Tillstånd kan förenas med villkor om ordningsvakter efter samråd med polismyndigheten.
- Alkoholservice till väsentligt lägre pris än normalpris får ej förekomma.

Tillfällig servering till slutna sällskap

Enligt alkohollagen innebär begreppet servering att alkoholdrycker säljs för förtäring på stället. Ett slutet sällskap är en begränsad krets av personer med någon form av gemensamt intresse. Annonsering och affischering som vänder sig till allmänheten är inte tillåtet.

Beakta att:

- Lagad mat ska tillhandahållas.
- Förening eller företag som söker tillstånd ska ha en tillfredsställande organisation. Det ska även ha ett namn som kan särskiljas från andra och ha antagit stadgar som överensstämmer med det som är brukligt för förening/organisation.
- Sökande som tilldelats organisationsnummer av skattemyndigheten anses i normalfallet uppfylla dessa krav. Utöver det krävs att föreningen visat sig vara i stånd att bedriva ideell eller annan verksamhet samt att verksamheten kan bedömas bli bestående.
- Protokoll som visar styrelsens sammansättning ska redovisas samt vem som är firmatecknare eller som tecknar föreningen.
- Serveringslokalen får inte vara öppen för insläpp av nya gäster under pågående tillställning och medlemskort får inte säljas vid ingången.
- Serveringstillstånd utfärdas maximalt vid sex tillfällen till en sökande per år, med undantag för yrkesmässig verksamhet som festvåningsverksamhet.
- Anordnar sökande oftare tillfällig servering till slutna sällskap kan krav på tillsvidarestillstånd övervägas.
- Serveringstillstånd meddelas endast förening, företag eller yrkesmässig verksamhet.

Alkoholdrycker som inte medges enligt serveringstillstånd

På serveringsställe där serveringstillstånd gäller får ingen dricka eller tillåtas dricka andra alkoholdrycker än sådana som har serverats i enlighet med tillståndet, alkohollagen 8 kap. 24 §. Detta gäller emellertid inte på hotellrum.

Det är inte heller tillåtet att dricka eller tillåtas dricka alkoholdrycker på ett serveringsställe där alkoholdrycker inte får serveras. Detta förbud gäller även för lokal som yrkesmässigt upplåts för sammankomster i slutna sällskap vid vilka mat eller dryck tillhandahålls av innehavaren eller genom dennes försorg och där servering av alkoholdrycker inte är tillåten.

I 8 kap. 24 § anges också att alkoholdrycker som inte får serveras i en lokal inte heller får förvaras i lokalen eller tillhörande utrymmen. Förbuden gäller inte i fråga om folköl.

Åtgärder vid överträdelser

Om bestämmelserna i alkohollagen inte följs eller om villkoren för tillståndet inte följs, är kommunen skyldig att utfärda erinran eller vid upprepade överträdelser, en varning 9 kap. 17 §.

Kommunen har även enligt alkohollagen 9 kap. 18 § rätt att återkalla tillstånd.

En kommun ska återkalla ett serveringstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

Även då förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, till exempel när det gäller tillståndshavarens personliga lämplighet eller lokalens beskaffenhet, ska serveringstillståndet återkallas.

Om verksamheten upphör ska tillståndet återkallas. Den som har serveringstillståndet ska meddela till kommunen när verksamheten upphör.